

Värt att veta om egenkontrollprogram

Du som tänker sälja tobaksvaror till konsumenter ska utöva egenkontroll över att försäljningen sker i enlighet med bestämmelserna i lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088). Du ansvarar för att det finns ett egenkontrollprogram och att detta är aktuellt, uppdaterat och anpassat för din verksamhet. Det är viktigt att egenkontrollprogrammet är förankrat hos personalen så att de är insatta i verksamhetens rutiner.

Ett egenkontrollprogram fungerar som ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen och är ett viktigt underlag för kommunen vid en tillsynskontakt. När du ansöker om tillstånd för försäljning av tobaksvaror hos kommunen ska du även bifoga en kopia av ditt egenkontrollprogram.

Försäljningsställe

Namn på försäljningsstället	Gatuadress	
Postnummer och postort	E-post	
Kontaktperson	Telefon	Antal anställda

Ägare

Firmanamn (AB, HB, enskild firma etc.)	Organisationsnummer/personnummer
--	----------------------------------

Information om åldersgränsen

För att informera om åldersgränsen ska ni ha minst en tydlig och klart synbar skylt på försäljningsstället.

På vilket sätt informerar ni kunderna om att ni inte får sälja eller lämna ut tobaksvaror till någon som är under 18 år?

- Skyltar/dekaler
- Muntligen i kassan
- Informationsblad
- Annat:

Skylden ska normalt sett placeras vid kassan för att uppfylla kravet på att vara tydlig och klart synbar. Det finns inget som hindrar att ni placerar fler skyltar på andra platser på försäljningsstället.

Var är skyltar eller dekaler placerade på försäljningsstället?

- Vid kassan
- På entrédörren
- På skyltfönster
- Annat:

Rutiner för ålderskontroll

Den som lämnar ut tobaksvaror ska förvissa sig om att kunden har fyllt 18 år. Om det finns tveksamhet beträffande kundens ålder ska legitimation begäras. Ett riktmärke kan vara att alltid begära legitimation om kunden ser ut att vara under 25 år. Om kunden inte har fyllt 18 år får tobaksvaran inte säljas eller lämnas ut på annat sätt. Om det finns särskild anledning att anta att en tobaksvara är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år får varan inte lämnas ut.

Butiksägaren ansvarar för att försäljningsreglerna följs i butiken, vilket innebär att denne även ansvarar för att personalen känner till gällande regler samt att det skapas rutiner för ålderskontroll. Kassapersonalen har också ett personligt straffansvar och kan dömas till böter eller fängelse om tobak säljs till en person som inte fyllt 18 år.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll på försäljningsstället?

- Vid tveksamhet om kundens ålder efterfrågas legitimation.
- Kundens ålder kontrolleras via födelsedata på legitimationen.
- En ålderssticka (dekal) finns för att underlätta ålderskontrollen.
- Personalen rekommenderas att begära legitimation av alla kunder som ser ut att vara under ____ år.
- Om kunden inte kan visa att han eller hon är över 18 år, så nekas köp.
- Om kunden inte visar legitimation på begäran, så nekas köp.
- Om personalen misstänker att en tobaksvara är avsedd för någon som är under 18 år, så nekas köp.
- Om kunden är påstridig så tillkallas en chef eller annan ansvarig personal.
- Annat:

Alla tobaksvaror som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera ålder. Därför måste det finnas rutiner för ålderskontroll även vid försäljning genom automat, postorder, Internet eller liknande.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll om försäljningen sker via automat, postorder, Internet eller liknande?

- Ej aktuellt.
- Poletter eller liknande till automat säljs i kassan med ålderskontroll.
- Automaten är placerad så att den kan bevakas kontinuerligt.
- Ålderskontroll vid köp på Internet görs via bankkort eller liknande.
- Försändelser via post skickas med rekommenderat brev, mottagningsbevis, personlig utlämning eller liknande.
- Försändelser via post innehåller uppgifter om att tobaksvaran inte får lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år.
- Annat:

Stöd och utbildning av personal

En näringsidkare som tillhandahåller tobaksvaror för försäljning till konsumenter ska ge personalen den information och det stöd som behövs för att personalen ska kunna följa gällande lagstiftning.

På vilket sätt informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och övriga bestämmelser vid tobaksförsäljning?

- Personalmöte
- Informationsblad
- Intern utbildning
- Extern utbildning
- Annat:

Hur ofta informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och övriga bestämmelser vid tobaksförsäljning?

- Vid nyanställning.
- Minst en gång per år.
- Vi använder en tabell för att notera tidpunkterna för information & utbildning till personalen (se bilaga 2).
- Annat:

Hur följer du upp hur personalen hanterar kravet på ålderskontroll?

Hur hanterar ni problematiska situationer, exempelvis om köparen inte kan visa eller inte vill visa legitimation?

Det finns inget ålderskrav i lagen om tobak och liknande produkter för den som säljer tobak. Däremot måste den som säljer tobak vara införstådd med lagen och ha en reell möjlighet att vägra sälja tobak till minderåriga. I många fall är detta svårt för en person som inte själv har fyllt 18 år.

Vilket särskilt stöd ger ni till personal under 18 år för att hantera sådana situationer?

Krav på varningstexter m.m.

En tobaksvara är en produkt som innehåller tobak och som är avsedd att rökas, snusas, sugas på eller tuggas. Exempel på tobaksvaror är cigaretter, cigarrer, cigarromslag, cigariller, pip- och rulltobak, snus, tuggtobak, portionstobak och tobak till vattenpipa. Alla tobaksvaror ska ha skriftliga hälsovarningar och vissa tobaksvaror så som cigaretter ska även ha allmän varning samt informationstext och bild. Märkning samt utformning och placering av denna regleras i lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088), förordning om tobak och liknande produkter och Folkhälsomyndighetens föreskrifter HSLF-FS 2016:46. Alla tobaksvaror ska vara märkta på svenska enligt gällande lagstiftning. Det är olagligt att sälja tobaksvaror som inte är märkta på rätt sätt, t.ex. cigarettpaket med utländska varningstexter.

Märkning på tobaksvaror får inte heller:

- Antyda att en tobaksvara är mindre skadlig än andra tobaksvaror
- Innehålla information om halten nikotin, tjära eller kolmonoxid
- Antyda att varan har miljöfördelar
- Hänvisa till smak, doft eller tillsatser (gäller ej snus)

Hur kontrollerar du att tobaksvarorna som tillhandahålls är korrekt märkta?

Identitets- och säkerhetsmärkning

Styckförpackningar till tobaksvaror ska förses med en unik identitetsmärkning och säkerhetsmärkning. Identitetsmärkningen består av en unik kod på 18 tecken samt en datumstämpel på 8 tecken. Säkerhetsmärkningen består av en kombination av äkthetsdetaljer.

Fram till 20 maj år 2024 är det dock endast förpackningar till cigaretter och rulltobak som behöver vara märkta med identitets- och säkerhetsmärkning.

Hur kontrollerar du att tobaksvarorna som du säljer uppfyller kraven på identitets- och säkerhetsmärkning?

Ett cigarettpaket måste innehålla minst 20 cigaretter, en snusdosa måste innehålla minst 20 portioner och ett paket rulltobak minst 30 gram. Detta för att tobak ska bli mindre tillgängligt för minderåriga.

Beskriv hur du ser till att styckförpackningar av tobak inte innehåller en mindre mängd än de får, se ovan.

Marknadsföring

Det är endast tillåtet att marknadsföra tobaksvaror inne på försäljningsstället genom att tillhandahålla tobaksvarorna till försäljning och genom kommersiella meddelanden i tobaksvarornas närhet. Meddelandena får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av tobak. Meddelandena ska inte heller sitta så att de tydligt syns utifrån.

Hur kontrollerar du att marknadsföringen på försäljningsstället är tillåten?

Egenkontrollprogram

Hur ser du till att ditt egenkontrollprogram hålls uppdaterat och anpassat för verksamheten?

Värt att veta om beskattning av tobaksvaror

Tobaksskatt ska vara betald för tobaksvaror – cigaretter ska till exempel säljas i originalförpackning som är märkt med högsta tillåtna detaljhandelspris. Detta regleras i lagen (1994:1563) om tobaksskatt. Den som innehar obeskattade tobaksvaror kan bli skyldig att betala tobaksskatt. Därför är det viktigt att ni även har rutiner för att kontrollera att de tobaksvaror som ni tillhandahåller är beskattade i Sverige. För mer information, kontakta Skatteverket på telefon 0771-567 567.

Behandling av personuppgifter

Myndighetsnämnden ansvarar för behandling av dina personuppgifter i enlighet med EU:s dataskyddsförordning (GDPR). Läs mer om hur Båstads kommun hanterar personuppgifter på www.bastad.se, sök efter ”GDPR”.

Underskrift

Ort och datum

Underskrift (behörig firmatecknare)

Namnförtydligande

Bilaga 1

Berörda myndigheter

Folkhälsomyndigheten är central tillsynsmyndighet för frågor kring ålderskontroll och varningstexter. *Konsumentverket* är central tillsynsmyndighet för frågor kring marknadsföring. *Skatteverket* ansvarar för frågor kring beskattning. I vissa fall är dock *Tullverket* beskattningsmyndighet. *Tullverket* ansvarar bl.a. också för kontroll av åldersgräns vid införsel från EU-land och import från ett tredje land. *Länsstyrelsen* ansvarar regionalt inom länet för samordning och viss tillsyn. *Kommunen* och *polisen* ansvarar lokalt för omedelbar tillsyn över handeln med tobaksvaror.

I Båstads kommun är det verksamheten för Samhällsbyggnad som ansvarar för tobakstillsynen, kontakta oss gärna vid frågor eller funderingar. Mejla oss på samhallsbyggnad@bastad.se eller fråga efter tobakshandläggaren via kundcenter på telefon 0431-77 000.

Mer information

För mer information om lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088) och angränsande lagstiftning, se kommunens eller Folkhälsomyndighetens webbplatser samt följande webbplatser: Båstads kommun www.bastad.se, Folkhälsomyndigheten www.folkhalsomyndigheten.se, Konsumentverket www.konsumentverket.se, Tullverket www.tullverket.se, Skatteverket www.skatteverket.se och Polisen www.polisen.se

